

**DARSGA IJOBIY MUNOSABATNI SHAKILLANTIRISHDA
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH IMKONIYATLARI**

O'ljaboyeva Fotimaxon Usmonjon qizi

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti Namangan filiali

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Mazkur tezisda darsga ijobiy munosabatni shakllantirishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Ishda pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayonida o'quvchilarning qiziqishlarini uyg'otish, faolligini oshirish va darsga motivatsiyasini kuchaytirishdagi roli yoritiladi. Shu bilan birga, innovatsion va interfaol metodlar orqali o'quvchilarda ijobiy psixologik muhit yaratish hamda o'quv faoliyatini samarali tashkil etish usullari o'rganiladi. Tezisda pedagogik texnologiyalarni amaliy qo'llash misollari keltiriladi va ularning samaradorligi ilmiy jihatdan asoslanadi.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiyalar, darsga ijobiy munosabat, o'quv motivatsiyasi, interfaol metodlar, innovatsion metodlar.

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchilarda darsga ijobiy munosabatni shakllantirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. Darsga ijobiy munosabat nafaqat o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi, balki ularning faolligi, mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Shu bois pedagogik jarayonda o'quvchilarning psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda samarali pedagogik texnologiyalarni qo'llash dolzarb hisoblanadi.

Pedagogik texnologiyalar – bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ta'lim-tarbiya jarayonini tizimli, samarali va interfaol tashkil etishning metodik vositalari majmui hisoblanadi. Ular dars jarayonida o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi, o'z bilimlarini mustaqil ravishda o'zlashtirishga rag'batlantiradi hamda ijobiy psixologik muhit yaratishga yordam beradi.

Shu bilan birga, darsga ijobiy munosabatni shakllantirishda pedagogik texnologiyalarning amaliy qo'llanishi innovatsion va interfaol metodlar bilan chambarchas bog'liqdir. Masalan, ko'rgazmali vositalar, didaktik o'yinlar, muammoli vazifalar va guruh ishlari o'quvchilarning faolligini oshiradi va ularning motivatsiyasini kuchaytiradi. Shu bois, pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash orqali darsga ijobiy munosabatni shakllantirish ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Darsga ijobiy munosabatni shakllantirish pedagogik jarayonda muhim vazifa bo'lib, u o'quvchilarning ta'limga bo'lgan motivatsiyasini oshirish,

faolligini rag'batlantirish va shaxs sifatida rivojlanishiga xizmat qiladi. Buning samarali yo'llaridan biri pedagogik texnologiyalarni qo'llashdir. Pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonini tizimli, rejalashtirilgan va interfaol shaklda tashkil etishga imkon beradi, shu bilan birga o'quvchilarning qiziqishlarini uyg'otadi va darsga ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Pedagogik texnologiyalar bir necha turga bo'linadi: an'anaviy, innovatsion va interfaol.

An'anaviy texnologiyalar – o'quvchilarga ma'lumotni tizimli ravishda yetkazish, bilimlarni mustahkamlashga yo'naltirilgan metod va vositalar majmuini o'z ichiga oladi. Masalan, vizual materiallar, slaydlar va ma'ruza uslubi.

Innovatsion texnologiyalar – yangi yondashuv va vositalardan foydalangan holda ta'lim jarayonini qiziqarli va interfaol qiluvchi metodlardir. Masalan, multimedia ta'limi, elektron o'quv resurslari, onlayn testlar va interaktiv platformalar.

Interfaol texnologiyalar – o'quvchilarning faol ishtirokini talab qiladigan metodlardir. Masalan, muammoli o'qitish, guruh ishlari, rolli o'yinlar, diskussiya va loyiha metodlari. Bu metodlar bolalarning fikrlash, ijodiy yondashuv va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Darsga ijobiy munosabatni shakllantirish bir necha omillar orqali amalga oshiriladi:

Rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash – o'quvchilarning erishgan yutuqlari e'tirof etilishi va ijobiy baholanishi motivatsiyani oshiradi.

Amaliy va qiziqarli topshiriqlar – o'quvchilarga vazifalarni o'rganish jarayonida faol ishtirok etish imkonini beradi. Masalan, guruh loyihalari, o'yinlar va interaktiv mashqlar.

Shaxsiy yondashuv – o'quvchining individual xususiyatlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda darsni tashkil etish. Bu bolalarning o'zini ishtirokchi sifatida his qilishini ta'minlaydi.

Interaktiv muhit yaratish – dars davomida o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etishi, savol-javoblarda faol qatnashishi va o'zaro munosabatlarni rivojlantirishi.

Pedagogik texnologiyalarni darsga ijobiy munosabatni shakllantirishda quyidagi yo'llar bilan qo'llash mumkin:

Vizual vositalar va multimedia – dars mavzusini yanada tushunarli va qiziqarli qilish, o'quvchilarning diqqatini jalb qilish.

Didaktik o'yinlar va rolli mashqlar – o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydi, shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Loyiha va muammoli metodlar – o'quvchilar mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv orqali bilimlarni mustahkamlash imkoniga ega bo'ladi.

Guruh ishlari va diskussiyalar – o‘quvchilar o‘zaro muloqot qilish, fikr almashish va hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Onlayn va interaktiv platformalar – masofaviy yoki qo‘shimcha resurslar orqali darsni yanada qiziqarli va interaktiv qilish mumkin.

Natijada pedagogik texnologiyalarni to‘g‘ri va samarali qo‘llash orqali o‘quvchilarda darsga ijobiy munosabat shakllanadi, ularning ta‘limga bo‘lgan motivatsiyasi oshadi, faolligi va ijodiy fikrlash qobiliyati rivojlanadi. Shu bilan birga, bu metodlar o‘qituvchilarga ta‘lim jarayonini individual yondashuv asosida tashkil etish va o‘quvchilarning ehtiyojlarini hisobga olish imkoniyatini beradi.

Darsga ijobiy munosabatni shakllantirish pedagogik jarayonda o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish, faolligini rag‘batlantirish va shaxs sifatida rivojlanishini ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. Pedagogik texnologiyalar, xususan innovatsion va interfaol metodlar, ta‘lim jarayonini qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etish imkonini beradi.

Vizual vositalar, didaktik o‘yinlar, muammoli vazifalar, guruh ishlari va interaktiv platformalardan foydalanish orqali o‘quvchilarda darsga nisbatan ijobiy psixologik muhit yaratiladi, ular o‘z fikrini erkin ifoda etish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Shu bilan birga, o‘qituvchi va ota-onalarning hamkorligi, shaxsiy yondashuv va rag‘batlantirish tizimi darsga ijobiy munosabatni yanada mustahkamlaydi.

Natijada pedagogik texnologiyalarni samarali qo‘llash nafaqat o‘quvchilarning bilim darajasini oshirish, balki ularning ta‘limga bo‘lgan qiziqishi va shaxs sifatida rivojlanishini ta‘minlashga xizmat qiladi. Bu esa zamonaviy ta‘limning asosiy maqsadlaridan biri — mustaqil, faol va ijodiy fikrlaydigan shaxslarni tarbiyalashga erishish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Karimova V.M. Pedagogik psixologiya. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2010.
2. Davletshin M.G. Umumiy psixologiya. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2002.
3. G‘oziyev E.G‘. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya. – Toshkent: O‘qituvchi, 2010.
4. Nishonova Z.T., Alimuhamedov A.A. Bolalar psixologiyasi va uni o‘qitish metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.
5. Vygotskiy L.S. Psixologiya razvitiya rebenka. – Moskva: Smysl, 2005.
7. Elkonin D.B. Psixologiya razvitiya v detskom vozraste. – Moskva: Akademiya, 2007.
8. Podlasy I.P. Pedagogika. – Moskva: Vldos, 2012.

9. Shoumarov G'.B. Oila psixologiyasi. – Toshkent: Sharq, 2000.